

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/95/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6413207418
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ama Odalošová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6413207418.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amy Odalošovej a členiek senátu JUDr. Danice Kočíčkovej a Mgr. Kataríny Katkovej, v právnej veci žalobkyne: E. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom D. XXX/XX, XXX XX F., U., S. republika, zastúpenej: JUDr. Lenka Balážiová, advokátka, so sídlom Bystrická 101, 966 81 Žarnovica, proti žalovanému: 1/ R. F., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom V. XXX, 2/ U. F., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom V. XXX, obaja zastúpení: JUDr. Marián Slosjár, advokát, so sídlom Bakossova 14464/3G, 974 01 Banská Bystrica, o návrhu na určenie neplatnosti právneho úkonu, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 12C/88/2013-289 zo dňa 10. 01. 2019, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 12C/88/2013-289 zo dňa 10. 01. 2019 m e n í tak, že žalobu zamietá.
- II. Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne náhradu trov konania prvoinštančného, odvolacieho, dovolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom rozhodol tak, že určil, že Kúpna zmluva zo dňa 24.08.2012 uzavretá medzi žalobkyňou E. A. ako predávajúcou a žalovaným 1/ R. F. a žalovanou 2/ U. F. ako kupujúcimi, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k.ú. V. a to v celosti pozemku KN-C parc. č. XXX/XX druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o výmere 39 m², ktorá parcela bola vytvorená geometrickým plánom č. 33334501-028/2012, vypracovaným Ing. Romanom Strelkom dňa 21. 08. 2012, úradne overený dňa 28. 08. 2012, odčlenením z KN-C parc. č. XXX/X druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o výmere 559 m², zapísanej na LV č. XXX, na základe ktorej bol 14. 11. 2012 Správou katastra Žarnovica povolený pod č. V XXX/XX vklad vlastníckeho práva v prospech žalovaných 1/ a 2/ v 1/1 je v celom rozsahu neplatná. Žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyňi trovy konania na súde prvého stupňa, trovy odvolacieho konania ako aj trovy dovolacieho konania vo výške 100 %.

2. V odôvodnení rozhodnutia okresný súd uviedol, že žalobou podanou dňa 19.06.2013 sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti právneho úkonu kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorú odôvodnila tým, že žalovaní sú evidovaní, ako bezpodieloví spoluvlastníci ňou označenej nehnuteľnosti. Titulom nadobudnutia predmetného pozemku je Kúpna zmluva zo dňa 24.08.2012, podpísaná dňa 27.08.2012 - V XXX/XX zo dňa 14.11.2012 - VZ XX/XX. Žalobkyňa mienila predať žalovaným časť pôvodnej parcely KN-C č. XXX/X, ktorá bola v jej výlučnom vlastníctve, avšak nie tú časť, ktorá je identifikovaná v Kúpnej zmluve zo dňa 24.08.2012 podpísanej dňa 27.08.2012. Žalovaní zabezpečili geodeta, pri špecifikácii objednávky na mieste bola prítomná aj žalobkyňa, ktorá špecifikovala požiadavku na vypracovanie

geometrického plánu. Dňa 27.08.2012 žalovaná 2/ telefonicky kontaktovala žalobkyňu s tým, že ju požiadala, aby urýchlene sa dostavila na obecný úrad V.. Na obecnom úrade bola žalobkyňi predložená kúpna zmluva, ktorú žalobkyňa odmietla podpísať z dôvodu, že k nej nebol pripojený geometrický plán a nevedela čo vlastne predáva. Pod tlakom okolností zmluvu podpísala. K podpísaniu predmetnej zmluvy žalobkyňou došlo dňa 27.08.2012. V deň podpisu kúpnej zmluvy GP nebol neoddeliteľnou súčasťou kúpnej zmluvy. Správa katastra vydala dňa 05.09.2012 rozhodnutie, ktorým konanie o povolení vkladu vlastníckeho práva prerušila a vyzvala účastníkov na odstránenie nedostatku vykonaním opravy. Žalobkyňa, keď videla GP odmietla vykonať akúkoľvek opravu nakoľko nemala záujem na odpredaji tej časti pozemku. Žalovaný 1/ však vykonal opravu sám a to opravnou doložkou zo dňa 13.10.2012 s tým, že pripojil aj opravný geometrický plán. Žalovaní teda zabezpečili vyhotovenie nejakého opravného geometrického plánu ako ho nazvala správa katastra Žarnovica. Zároveň poukázala na skutočnosť, že neplatnosť kúpnej zmluvy vidí tiež v tom, že žalovaný 1/ uvedenú Kúpnu zmluvu zo dňa 24.08.2012 nepodpísal. Zmluvu podpísala žalovaná 2/ to aj za žalovaného 1/. Z tohto dôvodu žalobkyňa žiadala, aby súd žalobe v celom rozsahu vyhovel.

3. Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom č.k. 12C/88/2013-138 zo dňa 12.11.2015 určil, že kúpna zmluva zo dňa 24.08.2012, uzavretá medzi žalobkyňou E. A., ako predávajúcou a žalovanými v 1. rade R. F. a v 2. rade U. F., ako kupujúcimi je v celom rozsahu neplatná. Z vykonaného dokazovania, ako aj zo znaleckého posudku mal okresný súd jednoznačne preukázané, že Kúpna zmluva zo dňa 24.08.2012 na strane kupujúceho nepodpísal R. F., ale na miesto neho kúpnu zmluvu podpísala žalovaná v 2. rade U. F.. Na základe tohto znaleckého posudku, ako aj ďalších zistení mal okresný súd preukázané, že návrh žalobkyne je v plnom rozsahu dôvodný a to vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade zo strany samotného žalovaného v 1. rade nedošlo k podpísaniu kúpnej zmluvy, čím nie sú splnené náležitosti v zmysle ustanovenia Občianskeho zákonníka. Dôvodom neplatnosti kúpnej zmluvy je aj tá skutočnosť, že geometrický plán, ktorým bola sporná parcela odčlenená od pôvodnej parcely netvorí so zmluvou jednu listinu v zmysle ustanovení § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 13Co/231/2016-192 zo dňa 29.11.2016 na odvolanie žalovaných rozsudok okresného súdu potvrdil, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č.k. 8 Cdo 98/2017 zo dňa 28.03.2018 právoplatným dňa 04.05.2018 rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29.11.2016 spis. zn. 13Co/231/2016 a rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom z 12.11.2015 č.k. 12C/88/2013-138 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Žiar nad Hronom na ďalšie konanie. Rozhodnutie odôvodnil tým, že postupom súdu prvej inštancie, ktorý v závere pojednávania nevyzval účastníkov (strany sporu) v zmysle § 118 ods. 4 OSP, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci, rovnako ako postupom odvolacieho súdu, keď takúto vadu prvoinštančného konania neodstránil, bolo žalovaným znemožnené, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. Najvyšší súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu, aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 10.01.2019 po oboznámení strán sporu s rozhodnutím Najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/98/2017 zo dňa 28.03.2018 pristúpil k vykonaniu dokazovania oboznámením obsahu súdneho spisu. Doplnil dokazovanie a to oboznámením výpisu LV č. XXX k.ú. V..

7. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania zistil skutkový stav, ktorý posudzoval podľa zákon č. 160/2015 Z.z., § 470 ods. 2 CSP, § 80 písm. c) O.s.p., § 137 písm. d) CSP, § 40 ods. 1, § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

8. Pokiaľ ide o procesnú prípustnosť určovacej žaloby o určenie neplatnosti Kúpnej zmluvy zo dňa 24.08.2012 táto v čase podania žaloby nepochybne vyplývala z § 80 písm. c) O.s.p.. Možnosť podania takejto žaloby bola nanovo upravená ustanovením § 137 písm. d) CSP. Určovacia žaloba okrem svojho preventívneho charakteru je na mieste tiež tam, kde pomocou nej možno eliminovať stav ohrozenia práva, či neistoty v právnom vzťahu, ak k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak s tým, že takáto žaloba je spravidla prípustná vo vzťahu k nehnuteľnostiam, keďže rozsudok, ktorý sa vyhovie žalobnému návrhu je podkladom na vykonanie obnovy vlastníckeho práva pre žalobcu v príslušnom

katastri a na základe priaznivého rozhodnutia dôjde k zápisu vlastníckeho práva v prospech účastníka konania. Okresný súd mal za to, že právny záujem žalobkyne bol naliehavý v tom zmysle, že žalobkyňa v danom právnom vzťahu mohla navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Podaný určovací návrh bol vhodným (správne zvoleným a prípustným) procesným nástrojom ochrany práva žalobkyne. Bez určenia neplatnosti kúpnej zmluvy by bolo právo žalobkyne ohrozené a bez tohto určenia by bolo jej právne postavenie neistým. Pri právnom úkone postihnutom absolútnou neplatnosťou totiž nastáva stav, ako keby právny úkon nebol urobený. Podľa § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. platí, že ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu alebo neplatnosti dobrovoľnej dražby, správa katastra vyznačí stav pred týmto právным úkonom alebo pred dobrovoľnou dražbou; to platí aj vtedy, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou a ak je rozhodnutie súdu záväzné pre osoby, ktorých sa táto právna zmena týka. V danom prípade, ak súd rozhodne o neplatnosti kúpnej zmluvy, dôjde k spätnému zápisu žalobkyne na list vlastníctva ako vlastníčky spornej nehnuteľnosti. Pokiaľ by nebolo rozhodnuté o neplatnosti kúpnej zmluvy, by v dôsledku neplatného právneho úkonu žalobkyňa prišla o svoj majetok. Nakoľko právne účinky úkonov vykonaných za účinnosti skoršej procesnej úpravy zostávajú podľa § 470 ods. 2 CSP zachované, okresný súd po zmene právnej úpravy a po zrušení rozsudku okresného a krajského súdu rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pokračoval v konaní o pôvodnej žalobe. Sporové strany nemožno sankcionovať do minulosti, v ktorej nová právna úprava neexistovala a nemohla sa v niekoľko rokov trvajúcim spore ani rozumne predpokladať, a preto okresný súd považoval žalobu pôvodne podanú dňa 19.06.2013 za naďalej procesne prípustnú. Neprípustnosť tejto žaloby nebola konštatovaná ani Krajským súdom v Banskej Bystrici a ani Najvyšším súdom Slovenskej republiky, hoci obidva rozhodovali o opravných prostriedkoch už za účinnosti novej procesnej úpravy v zmysle CSP.

9. Na základe vykonaného dokazovania a to zo Znaleckého posudku č. 14/2014 zo dňa 16.06.2014 vyhotoveného JUDr. Igorom Nitrianskym, znalcom z odboru písomznanectvo mal okresný súd jednoznačne za preukázané, že Kúpnu zmluvu zo dňa 24.08.2012 na strane žalovaného 1/ ako kupujúceho nepodpísal žalovaný 1/ ale namiesto neho kúpnu zmluvu podpísala žalovaná 2/. Zmluvy o prevodoch nehnuteľností musia mať písomnú formu. V prípade nedodržania zákonom ustanovenej písomnej formy ide o absolútnu neplatnosť. Ak ktorýkoľvek z účastníkov právneho úkonu o prevode nehnuteľnosti zmluvu nepodpíše, a tak neprejaví súhlas s týmto právным úkonom, zmluvu nemožno považovať za uzavretú. Ak sú podľa zmluvy o prevode nehnuteľnosti kupujúcimi obidvaja manželia, potom musia zmluvu tiež podpísať (NS ČR z 15. 06. 1973 sp. zn. Cz 29/1973, R 39/1974). Vzhľadom na to, okresný súd dospel k názoru, že Kúpna zmluva zo dňa 24.08.2012 je absolútne neplatný právny úkon, žalobe vyhovel.

10. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 255 ods. 1 CSP, vzhľadom k tomu, že žalobkyňa dosiahla v konaní plný úspech priznal jej plný nárok na náhradu trov konania a žalovaným uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyňi trovy konania na súde prvého stupňa, trovy odvolacieho konania ako aj trovy dovolacieho konania vo výške 100 %.

11. Proti rozsudku v súlade s § 355 ods. 1 CSP, v lehote v súlade s § 362 ods. 1 CSP podali odvolanie žalovaní, navrhli rozhodnúť tak, že súd rozsudok zmení, žalobu zamietne a prizná im náhradu trov konania voči žalobkyňi vo výške 100 %. Odvolanie podali z dôvodu uvedeného v § 365 ods. 1 písm. a) CSP, nakoľko neboli splnené procesné podmienky, § 365 ods. 1 písm. d) CSP, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

12. Odvolatelia poukázali na ust. § 161 ods. 1, 3 CSP, podľa ktorého súd kedykoľvek počas konania prihliadne na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (procesné podmienky). Vzhľadom na skutkové tvrdenia žalobkyne, ako aj z hľadiska skutkových a právnych zistení súdom je zrejmé, že v prípade tohto sporového konania nielenže nie sú naplnené procesné podmienky, ale na strane žalobkyne nie sú v čase vydania napádaného rozsudku ani žiadne ohrozené alebo poškodené subjektívne práva, ktorým by sa zo strany súdu mala poskytnúť súdna ochrana. Žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 24. 08. 2012, ktorou previedla na žalovaných svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam uvedeným v predmetnej kúpnej zmluve. Žalobkyňa však kúpnu zmluvou zo dňa 13. 06. 2017 a jej dodatkov zo dňa 28. 07. 2017 previedla svoje vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti na tretiu osobu, a to svojho syna M. A., vklad zmluvy bol povolený pod č. V XXX/XXXX zo dňa 03. 02. 2017 - p. v. Z 39/2017. Žalobkyňa teda stratila okrem iných dôvodov, akýkoľvek nárok

na súdnu ochranu v zmysle čl. 1 CSP, nakoľko jej súd nemá akú ochranu poskytnúť vo vzťahu k jej subjektívnemu právu, ktoré podľa jej tvrdení má byť ohrozené, nakoľko žiadne takéto subjektívne právo žalobkyňa v čase vydania napadnutého rozhodnutia nemala a nemá, čo bol súd prvej inštancie povinný skúmať. Žalovaný o tom predložil dôkaz, a to list vlastníctva č. XXX, súd prvej inštancie žiadnym spôsobom toto nezohľadnil. Uvedeným prevodom v zmysle kúpnej zmluvy zo dňa 13. 06. 2017 žalobkyňa stratila aj aktívnu vecnú legitímáciu v tomto spore.

13. Ďalej odvolatelia namietali, že súd prvej inštancie bol povinný podriaďiť svoj postup s prihliadnutím na zmenu procesnej úpravy a rozhodnúť podľa ustanovení CSP. Žalobkyňa aj napriek zmene procesných predpisov žalobu nezmenila nežiadala o určenie vlastníckeho práva. Daný druh žaloby nezodpovedá ust. § 137 CSP, iná súkromnoprávna žaloba ako žaloba v ust. § 137 CSP neuvedená, je prípustná výhradne len za predpokladu, že osobitný petit vyplýva z hmotného práva. Oprávnenie žalobkyne na určenie neplatnosti spornej kúpnej zmluvy nevyplýva z osobitného predpisu (rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/263/2018 zo dňa 26. 09. 2018). Rozhodnutie súdu má riešiť nie len stav do minulosti, ale aj aktuálny právny stav veci, čo však nerieši. Výrok rozsudku, že kúpna zmluva zo dňa 24. 08. 2012 je neplatná nemá výpovednú hodnotu, t.j. či je v čase jeho vyhlásenia vlastníkom veci žalobca alebo niekto iný. Rozsudok je nezákonný, nakoľko súd prvej inštancie pri jeho vydávaní žiadnym spôsobom nezohľadnil fakt, že v čase vydania napadnutého rozsudku žalobkyňa už nebola vlastníkom sporných nehnuteľností, a teda napadnutý rozsudok nerieši aktuálny stav, t. j. či žalovaní sú alebo nie sú vlastníkami predmetných nehnuteľností, resp. či žalobca je alebo nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností. Žalobkyňa nemá k dispozícii žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy v zmysle § 137 písm. d) CSP, keďže takáto žaloba nevyplýva z osobitného predpisu, z tohto dôvodu aj záver súdu prvej inštancie, že takýmto osobitným právnym predpisom je práve ust. § 40 ods. 1 a § 46 ods. 1 OZ je v rozpore so zákonom a nezodpovedá požiadavkám ust. § 137 písm. d) CSP, rozhodnutie je v tejto časti nepreskúmateľné. Právny záujem na požadovanom určení nie je daný vtedy, ak požadované určenie má povahu len predbežnej otázky k posúdeniu, či tu právo je alebo nie je (rozsudok KS TN 11 Co/45/2018). Odvolatelia namietali nesprávnosť právneho posúdenia súdom, a to zistenia naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určovacej žalobe, tak ako to uviedol súd prvej inštancie v bode 13. odôvodnenia. V čase vydania napadnutého rozsudku už žalobkyňa nebola vlastníčkou nehnuteľností, prevod ktorých bol predmetom kúpnej zmluvy určenia neplatnosti ktorej sa domáhala, a teda meritórnym rozhodnutím súdu, sa neposkytuje ochrana práv a právom chránených záujmov žalobkyne, ale tretej osobe, ktorá nie je stranou sporu. Poukázala na nesprávnosť záveru súdu, že dôjde k spätnému zápisu žalobkyne na list vlastníctva ako vlastníčky spornej nehnuteľnosti, čo nie je možné, pretože aktuálnym vlastníkom je už tretia osoba. To znamená, že tretia osoba by musela prísť o vlastníctvo, s čím sa však súd prvej inštancie nevysporiadal. Súd musí skúmať existenciu naliehavého právneho záujmu žalobkyne nie len pri podaní žaloby, ale kedykoľvek v priebehu sporu, a to až do vyhlásenia rozsudku (rozhodnutie NS SR uverejnené vo výbere rozhodnutí najvyššieho súdu pod č. V U.). Vlastnícke právo žalobcu nemožno určiť za uplynulú dobu, ak v čase rozhodovania súdu je sporná vec už vo vlastníctve iného právneho subjektu, napr. v dôsledku jej vyvlastnenia. Aj samotná žalobkyňa potvrdila na pojednávaní skutočnosť, že nie je už vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, a teda súd musel mať za preukázané, že žalobou žalobkyne, resp. rozhodnutím súdu vo veci samej nebude poskytnutá ochrana práv žalobkyne. Žalobou resp. rozhodnutím o nej sa nevytvorí a nevytvoril pevný právny základ účastníkov sporu, ani by sa nepredišlo ďalším prípadným sporom, keďže žalovaní majú jasné právo domáhať sa určenia, či tu právo je alebo nie je, voči aktuálnemu vlastníkovi sporných nehnuteľností M. A., synovi žalobkyne. Okamihom prevodu vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, stratila žalobkyňa nie len naliehavý právny záujem, ak by aj nejaký do tej doby mala, ale stratila aj aktívnu vecnú legitímáciu na vedenie sporu, nakoľko stratila vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam. Naliehavý právny záujem je daný vtedy, ak sa bez autoritatívneho určenia súdu vo veci samej stane, alebo je právo žalobcu neistým, žalobkyňa v čase vydania napadnutého rozsudku žiadne právo vo vzťahu k predmetu sporu žalobkyňa nemala.

14. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných navrhla rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Uviedla, že pred zrušením pôvodného rozsudku bolo jej návrhu vyhovené. Po právoplatnosti rozsudku o určení neplatnosti kúpnej zmluvy žalobkyňa ako právoplatná vlastníčka predmetnej nehnuteľnosti, túto previedla kúpnu zmluvou zo dňa 13. 06. 2017 a jej dodatkom na svojho syna M. A.. Následne bol pôvodný rozsudok, ktorým bolo jej návrhu vyhovené zrušený uznesením Najvyššieho súdu SR č. k. 8Cdo 98/2017 zo dňa 28. marca 2018, právoplatného 4. mája 2018, z dôvodu, že postupom súdu prvej inštancie, rovnako ako postupom odvolacieho súdu, bolo žalovaným znemožnené, aby uskutočnili im patriace procesné práva. Jej naliehavý právny záujem bol jednoznačne daný v čase podania

žaloby, ako aj v čase prvého rozhodnutia okresného a krajského súdu. Zmena právneho predpisu nemôže byť na ťarchu účastníka konania, ako správne konštatoval v napadnutom rozhodnutí súd prvej inštalácie. Žalobkyňa po zmene právneho predpisu nemala možnosť už v začatom konaní upraviť petit, a to domáhať sa určenia vlastníckeho práva žalobkyne. Ak by súd zamietol žalobu, znamenalo by to, že žalovaní by mali v konaní 100%-ný úspech a žalobkyňa by vznikla škoda v príčinnej súvislosti s nezákonným súdnym rozhodnutím. Vydaním rozhodnutia v súlade s petitom žaloby je raz a navždy dosiahnutá právna istota medzi stranami sporu a to v tom zmysle, že žalovaným nepatrí vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti, žalobkyňa si je istá, že platne previedla vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti na tretiu osobu, teda žalobkyňa môže žalobou odstrániť právnu neistotu. Podaná žaloba je vhodný a za daného stavu jediný možný procesný nástroj ochrany práva žalobkyne, a to práva na nakladanie s predmetom vlastníctva, t.j. aj na platný prevod vlastníckeho práva na syna a práva mať na časti predmetného pozemku zriadenú stavbu, o ktorej žalobkyňa ide. Právna neistota žalobkyne a jej právneho nástupcu a dlhodobé vedenie úplne zbytočných súdnych sporov žalovaným vyhovujú, lebo aj inštitútom nariadenia neodkladného opatrenia si žalovaní vedeli zabezpečiť to, aby mohli užívať pozemok, ktorý im nepatrí a nikdy nepatrí. Rozhodnutím sa predíde prípadným ďalším sporom. Uvedené je v súlade s rozsudkom Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1VCdo 1/2017 zo dňa 27.04.2017. Sami žalovaní v odvolaní uvádzajú, že majú právo domáhať sa určenia, či tu právo je alebo nie je voči aktuálnemu vlastníkovi sporných nehnuteľností M. A., synovi žalobkyne. Z uvedeného jasne vyplýva úmysel žalovaných aj naďalej spochybňovať právo žalobkyne nakladať s nehnuteľnosťou ako vlastníkom, a teda právo nehnuteľnosť previesť na tretiu osobu - jej syna, ako aj právo mať na časti predmetného pozemku zriadenú stavbu. Plne sa stotožňuje s odôvodnením napádaného rozhodnutia, pokiaľ ide o procesnú prípustnosť určovacej žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 24. 08. 2012, táto v čase podania žaloby nepochybne vyplývala z § 80 písm. c) OSP. Sporové strany nemožno sankcionovať do minulosti, v ktorej nová právna úprava neexistovala a nemohla sa v niekoľko rokov trvajúcom spore ani rozumne predpokladať. Vec je potrebné vzhľadom na ust. § 470 ods. 2 CSP a ústavnoprávnu zásadu ochrany legitímnych očakávaní strán posudzovať podľa právnej úpravy účinnej v čase podania žaloby, t.j. v súlade s § 80 písm. c) OSP (rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/41/2017 zo dňa 28. 03. 2017, nález Ústavného súdu SR, sp. zn. PL. ÚS 16/06 zo dňa 30.4.2008, nález Ústavného súdu SR, sp. zn. PL. ÚS 12/05 zo dňa 28. 11. 2007). Žalovaná v 2. rade požiadala obecný úrad o vydanie rozhodnutia, podľa ktorého má byť odstránená stavba jej oporného múru so záhradným krbom v zadnej časti domu, ktorý mal byť podľa pôvodného dohovoru len na jej pozemku. Stavba spojená s oporným múrom nebola do dnešného dňa skolaudovaná, nakoľko kolaudačné konanie je prerušené do právoplatnosti skončenia tohto konania. Uvedenú stavbu, do ktorej investovala od roku 2013 nemôže užívať, ak by došlo k zamietnutiu žaloby pre absenciu naliehavosti právneho záujmu znamenalo by to pre ňu nemožnosť užívania stavby zasahujúcej do sporného pozemku minimálne ďalších 6 rokov, nakoľko z vyjadrení a zo správania sa žalovaných je evidentné, že v prípade zamietnutia tejto žaloby by ohľadne spornej parcely viedli ďalšie súdne konania, čo by bolo prekážkou skolaudovania jej stavby. Meritórnym rozhodnutím by sa vyriešili všetky sporné právne otázky medzi stranami a vytvoril by sa pevný právny základ pre budúce právne vzťahy.

15. Žalovaní vo vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne k ich odvolaniu zotrvali na odvolaní, žalobkyňa potvrdila nimi uvádzané skutočnosti, tiež nedostatok jej naliehavého právneho záujmu, aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne, ako aj ostatných nedostatkov rozsudku. Žalobkyňa previedla predmetnú nehnuteľnosť na blízku osobu, ktorá o tomto spore vedela, a to v čase, keď mala vedomosť o tom, že proti uvedenému nezákonnému rozhodnutiu bolo podané dovolanie žalovanými. Žalobkyňa vedela, že došlo k prevodu predmetnej nehnuteľnosti, a teda, že nemá ďalej aktívnu vecnú legitímáciu, neurobila vo veci žiadny úkon v súlade s CSP. Týmto svojím konaním sama žalobkyňa zapríčinila vydanie druhého nezákonného rozhodnutia.

16. Žalobkyňa vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaných zotrvala na svojich tvrdeniach. Otázku naliehavého právneho záujmu je potrebné posudzovať podľa právnej úpravy účinnej v čase podania žaloby, nepotvrdila nedostatok naliehavého právneho záujmu na jej strane, ako aj nedostatok aktívnej legitímácie. Nový vlastník so vstupom do konania nesúhlasil, tento na predmetnom pozemku nemá zriadenú žiadnu stavbu a zatiaľ neboli voči nemu zo strany žalovaných vykonané žiadne právne úkony, ktoré by ho obmedzovali v užívaní predmetného pozemku. To, že nový vlastník nie je žiadnym úkonom zo strany žalovaných obmedzený v užívaní predmetného pozemku vyplýva len z toho, že sa rozhodol strpieť užívanie pozemku žalovanými do právoplatného skončenia tohto konania.

17. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu podľa § 379, 380 CSP, bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 CSP, rozhodnutie súdu prvej inštancie v súlade s § 388 zmenil, z dôvodu, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

18. Z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami žalovaných uvedených v odvolaní a procesným postupom okresného súdu, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozsudku z hľadiska, či došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

19. Odvolací súd v konaní súdu prvej inštancie nezistil vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok.

20. Predmetom konania je žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu - zmluvy o prevode nehnuteľnosti. Žalovaní namietali nesprávne právne posúdenie veci v tom, že žaloba nespĺňa podmienky ust. § 137 CSP, na danom určovacom petite nie je naliehavý právny záujem, určenie právnej skutočnosti nevyplýva z osobitného predpisu, žalobkyňa nie je aktívne legitimovaná.

21. Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval

22. V určovacej žalobe žalobca všeobecne tvrdí existenciu alebo neexistenciu určitého práva, znamená to, že vyhovujúci rozsudok bude mať deklaratórne účinky. Všeobecným predpokladom, aby súd žalobe (akéhokoľvek druhu vyhovel, je právny záujem žalobcu, teda záujem na tom, aby bol vyhovujúci rozsudok pre neho po právnej stránke významný, čiže užitočný (aby mal zmysel). Rozhodnutím sa sleduje ochrana subjektívnych práv účastníka konania. Pri určovacích žalobách žalobca musí preukázať naliehavý právny záujem na určenie práva, okrem prípadu, ak právny záujem vyplýva z osobitného predpisu. Aj podľa predchádzajúcej právnej úpravy v súlade s § 80 pís. c) OSP žalobca mohol návrhom na začatie konania, uplatniť toto právo, ak bol na tom naliehavý právny záujem.

23. Žalobkyňa podala žalobu na určenie neplatnosti právneho úkonu dňa za predchádzajúcej procesnej úpravy, v súlade s § 80 c CSP. V čase podania žaloby, ako aj v čase predchádzajúceho rozhodnutia (pred jeho zrušením) boli žalovaní zapísaní v KN ako vlastníci prevedenej nehnuteľnosti.

24. Je zrejmé, že právna úprava účinná od 1. júnom 2016 vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pre dňom nadobudnutia účinnosti zákona. Ustanovenia novej právnej úpravy sa nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri podaných žalobách od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

25. Potreba kvalifikovaného právneho záujmu na určovacej žalobe ako podmienky pre vyhovieť žalobe na určenie, musí a musela byť daná, a to aj za predchádzajúcej právnej úpravy, nie len ku dňu podania žaloby, ale počas celého konania, a teda aj v čase rozhodovania súdu, keď naliehavosť právneho záujmu vyplýva z aktuálnej právnej neistoty žalobcu. Ak v priebehu konania naliehavosť právneho záujmu pominula, nie je splnená podmienka procesného práva rozhodovania o určovacej žalobe.

26. Právny záujem, ktorý bol podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby (§ 80 písm. c/ OSP), musel byť naliehavý v tom zmysle, že vyhovieť žalobe bolo možné odstrániť spornosť určitého právneho vzťahu, ochranu práv žalobcu alebo jeho oprávnených záujmov. Súdna prax vychádzala z toho, že: (1) naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáhal) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva alebo právnej neistoty, (2) tento záujem je daný vtedy, pokiaľ by bez súdom vysloveného určenia bolo buď ohrozené právo žalobcu alebo by sa jeho právne postavenie stalo neisté, (3) záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá posúdenie, či podaná určovacia

žaloba je vhodný (správne zvolený a prípustný) procesný nástroj ochrany jeho práva, (4) naliehavý právny záujem je daný tiež vtedy, ak sa určovacou žalobou vytvorí pevný právny základ pre vzťahy účastníkov a predíde prípadným ďalším sporom, (5) naliehavý právny záujem je spravidla daný všade tam, kde rozhodnutie súdu bude podkladom pre zápis do katastra nehnuteľností, (6) naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je, či nie je, môže mať aj tretia osoba (na samom úkone alebo právnom vzťahu bezprostredne nezúčastnená), pokiaľ preukáže, že požadovaným určením sa priaznivo ovplyvní (zlepší) jej právne postavenie.

27. Účinky určovacieho rozsudku sú relatívne a jeho záväznosť (okrem zákonom určených výnimiek) je subjektívna. Treba zdôrazniť, že určovacou žalobou sa odstraňuje spor medzi sporovými stranami t. j. žalobcom a žalovaným. Neupravuje sa s ním právo inej osoby, ktorá nie je stranou sporu. Nie je prípustné určovať práva v minulosti, ak tieto už zanikli. Platí, že rozsudok určuje (ne)existenciu práva ku dňu jeho vyhlásenia (§ 217). Všeobecným predpokladom, aby súd žalobe (akéhokoľvek druhu) vyhovel, je právny záujem žalobcu, teda záujem na tom, aby bol vyhovujúci rozsudok pre neho po právnej stránke významný, čiže užitočný (aby mal zmysel).

28. V konaní bolo nesporné, že žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľností, ktorou previedla svoje vlastnícke právo pôvodne na žalovaných. V čase podania žaloby na súd, ako aj v čase predchádzajúcich rozhodnutí boli žalovaní zapísaní v KN ako vlastníci predmetnej nehnuteľnosti. Súd predchádzajúcim rozhodnutím právoplatne rozhodol tak, že určil neplatnosť zmluvy o prevode nehnuteľnosti, na základe čoho bolo žalobkyňu zapísané vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti. Žalobkyňa predmetnú nehnuteľnosť previedla na tretiu osobu. Následne rozhodnutím dovolacieho súdu boli rozhodnutia nižších súdov zrušené a vec im bola vrátená na ďalšie konanie.

29. Medzi účastníkmi je nesporné, že žalobkyňa v čase rozhodovania súdu prvej inštancie a ani v súčasnej dobe už nie je vlastníčkou nehnuteľností, v súvislosti, s ktorými sa domáhala určenia neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľnosti a žalovaní už nie sú zapísaní v KN ako vlastníci. Žalobkyňa previedla svoje vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti na tretiu osobu (syna).

30. Súd v súlade so súčasným ako aj predchádzajúcim procesným predpisom môže/mohol danej žalobe vyhovieť, ak by podmienky pre určovaciu žalobu boli splnené nie len ku dňu podania žaloby, ale počas celého konania, a teda aj v čase rozhodovania súdu. Ak v priebehu konania tieto podmienky pominú, nie je splnená podmienka procesného práva rozhodovania o určovacej žalobe.

31. Žalobkyňa svojim právnym úkonom previedla, spornú nehnuteľnosť na blízku osobu, napriek tomuto konaniu neurobila žiadny dispozičný úkon v súvislosti s podanou žalobou. Ak žalovaní už nie sú v KN evidovaní ako vlastníci spornej nehnuteľnosti a ani samotná žalobkyňa netvrdí svoje vlastnícke právo k tejto nehnuteľnosti (žalobkyňa previedla nehnuteľnosť na inú osobu, ktorej vlastníctvo žalobkyňa ani nespochybnuje) stratila naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Jej neistota sa požadovanou žalobou a rozhodnutím nevyrieši (pominul preventívny charakter žaloby), nedôjde k ochrane jej práva, keďže už neexistujú práva žalobkyne, ktoré by žalovaní mohli porušovať vo vzťahu k žalobkyňu v súvislosti s predmetom konania. . Naliehavosť záujmu sa prejavuje v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný, po právnej stránke významný (aby mal zmysel). Vzhľadom na konkrétne skutkové okolnosti danou určovacou žalobou sa nevytvorí pevný právny základ pre vzťahy účastníkov konania a nepredíde sa prípadným ďalším sporom (výrok rozhodnutia nezabráni, aby sa žalovaní nedomáhali, napr. určenia vlastníctva voči novému nadobúdateľovi). Odvolací súd zdôrazňuje, že zmyslom žaloby je odstránenie sporu medzi sporovými stranami t. j. žalobcom a žalovaným, a to priamo rozhodnutím. Neupravuje sa s ním právo inej osoby, ktorá nie je stranou sporu.

32. Podľa predchádzajúcej právnej úpravy naliehavý právny záujem bol spravidla daný všade tam, kde rozhodnutie súdu bolo podkladom pre zápis do katastra nehnuteľností. Ak by aj súd vyhovel žalobe, vzhľadom na to, že žalovaní už nie sú zapísaní v KN ako vlastníci nehnuteľnosti (na ich strany ani nedošlo k nástupníctvu) nemohlo by dôjsť k zmene zápisu v katastri nehnuteľností. Samotná žalobkyňa pred rozhodnutím previedla nehnuteľnosť na tretiu osobu, ktorá nie je účastníkom konania. Rovnako uvedená možnosť podania žaloby o určenie právnej skutočnosti je nanovo upravená v § 137 pís. d) CSP, za podmienky, že to vyplýva z osobitného predpisu. Súd prvej inštancie správne uviedol, že podľa § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. platí, že ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu správa katastra vyznačí stav pred týmto právnym úkonom; to platí aj vtedy, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou

právnou zmenou a ak je rozhodnutie súdu záväzné pre osoby, ktorých sa táto právna zmena týka. V danom prípade ustanovenie § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. možno považovať za, taký osobitný predpis, ktorý je procesným predpokladom pre prípustnosť žaloby o určenie právnej skutočnosti, t.j. aj určenie neplatnosti právneho úkonu. Avšak vzhľadom na zistený skutkový stav, ak by aj súd rozhodol o neplatnosti kúpnej zmluvy, nemohlo by dôjsť k spätnému zápisu žalobkyne na list vlastníctva ako vlastníčky spornej nehnuteľnosti, vo vzťahu k žalovaným, pretože žalovaní už nie sú v KN vedení ako vlastníci k spornej nehnuteľnosti. Právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou a rozhodnutie súdu nie záväzné pre osobu, ktorej sa táto právna zmena týka. Samotná žalobkyňa ani nenamieta vlastnícke právo súčasne evidovaného vlastníka v KN. Vyhovením žalobe, by nedošlo k ochrane práv žalobkyne vo vzťahu k predmetnej nehnuteľnosti, keďže už k spornej nehnuteľnosti nemá subjektívne práva.

33. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie nesprávne vec právne posúdil, keď neprihliadol na aktuálne rozhodujúce skutkové okolnosti, t.j. na zmenu skutkových okolností, oproti tým ktoré boli dané na začiatku konania, ako aj v čase predchádzajúcich rozhodnutí a na to, že potreba kvalifikovaného právneho záujmu na určovacej žalobe ako podmienky pre vyhovie žalobe na určenie, musí byť daná nie len ku dňu podania žaloby, ale počas celého konania, a teda aj v čase rozhodovania súdu, keď naliehavosť právneho záujmu vyplýva z aktuálnej právnej neistoty žalobcu. Ak teda v čase pôvodného rozhodnutia existoval naliehavý právny záujem žalobkyne na určení neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ale v čase rozhodovania už neexistuje nie je možné žalobe vyhovieť. V KN je ako vlastník vedený syn žalobkyne, na ktorého žalobkyňa svojimi vlastnými právnymi úkonmi previedla vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti. Naliehavý právny záujem žalobkyne na podanej žalobe, ktorý bol daný v čase podania žaloby preto odpadol. Bolo na žalobkyňu disponovanie žalobou, po zmene skutkových okolností.

34. Odvolací súd pre úplnosť udáva, že dôvodom, pre ktorý rozhodnutie zmenil a zamietol žalobu, nebola zmena procesnej úpravy ale zmena rozhodujúcich skutkových okolností.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené, keď žalobkyňa zotrvala na žalobe aj po zmene vlastníctva v katastri nehnuteľností, odvolaciemu súdu vzhľadom na vyššie uvedené súdu neostala iná možnosť ako rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu zamietnuť.

36. V súlade s § 396 ods. 2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP, v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaní vzhľadom na výsledok konania boli v plnom rozsahu v spore úspešní, preto im proti žalobkyňi vzniklo právo na náhradu trov konania. Súd vzhľadom na úspech žalovaných vo veci, zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie o náhrade trov konania, tak že priznal žalovaným náhradu trov celého konania proti žalobkyňi v rozsahu 100 %, t.j. trov prvoinštančného, odvolacieho, dovolacieho konania. V súlade s § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie .

37. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania, t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpisu uvedie, tiež proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh § 428 CSP).